

POLONYA ÜLKE RAPORU

Hazırlayan

Ali KOÇ

Dış İlişkiler ve Fonlar Birimi Uzmanı

Nisan, 2014

İÇİNDEKİLER

1. ÜLKE GENEL PROFİLİ.....	4
1.1. Coğrafi Konum.....	4
1.2. Siyasi ve İdari Yapı.....	4
1.3. Nüfus ve İş Gücü.....	5
1.4. Polonya'nın Üye Olduğu Uluslararası Kuruluşlar	5
2. GENEL EKONOMİK YAPI.....	6
2.1. Bütçe.....	6
2.2. Bankacılık.....	7
2.3. Tarım ve Hayvancılık.....	8
2.4. Sanayi	8
2.5. Madencilik.....	9
2.6. Enerji	9
2.7. İnşaat	10
2.8. Turizm	10
2.9. Ulaştırma ve Telekomünikasyon.....	10
3. DIŞ TİCARET	12
3.1. Polonya'nın İhracat Partnerleri	13
3.2. Polonya'nın İthalat Partnerleri	13
3.3. Türkiye'nin Polonya ile Olan Dış Ticareti	14
3.4. Türkiye-Polonya 2013 Yılı Ticaret Verileri.....	14
3.5. TRC2 (Şanlıurfa-Diyarbakır) Bölgesi'nin Polonya ile Olan Dış Ticareti.....	19
4. YATIRIM ORTAMI.....	19
4.1. Ülkeler İtibari ile Yabancı Yatırımlar	20
4.2. Türkiye-Polonya Yatırım İlişkileri.....	20
4.3. Türk Firmalarının Polonya Piyasasında Faaliyette Bulundukları Başlıca Sektörler.....	21
4.4. Polonya'da Yabancılar Tarafından Kurulabilecek Şirket Türleri	21
5. RESMİ TATİL GÜNLERİ.....	24
6. ZİYARET EDİLEBİLECEK YERLER	25
7. POLONYA'DA DÜZENLENEN ÖNEMLİ FUARLAR.....	25
7.1. Milli Katılımda Devlet Desteği Olan Fuarlar.....	25
7.2. Bireysel Katılımda Devlet Desteği Olan Fuarlar	25
KAYNAKÇA	27

TABLolar

Tablo 1: Türkiye'nin Polonya ile Olan Dış Ticaret	14
Tablo 2: Fasıllara Göre Dış Ticaret.....	14
Tablo 3: TRC2 (Şanlıurfa-Diyarbakır) Bölgesi'nin Polonya ile Olan Dış Ticareti	19
Tablo 4: Ülkeler İtibari ile Yabancı Yatırımlar	20
Tablo 5: Ülkeler İtibari ile Yabancı Yatırımlar	24

1. ÜLKE GENEL PROFİLİ

Polonya, 10. yüzyılın ortalarından beri tarih sahnesinde olan toplumdur ve altın çağını 16. yüzyılda yaşamıştır. Devam eden yıllarda, soylu sınıfın güçlenmesi ve iç karışıklıklar, konumunu zayıflatmıştır. 1772 ve 1795 yılları arasında imzalanan bir dizi anlaşma ile Rusya, Prusya ve Almanya tarafından paylaşılmıştır. Polonya, bağımsızlığını 1918 yılında ilan etmiştir. Ancak, II. Dünya Savaşı sonrasında Sovyet uydusu bir devlet haline gelmişse de diğer Sovyet cumhuriyetlerine görece daha bağımsızdır.

1990'ların başında ekonomi alanında bir “şok terapi” programı izlemiş ve ülke ekonomisi Orta Avrupa içindeki en sağlam ekonomilerden biri haline gelmiştir. “Şok Polonya Terapisi” olarak belirlenen eğilim, liberal ekonominin temel prensipleri üzerine oturtulmuştur ki; bunlar kamu kurumlarının özelleştirilmesi, serbest rekabet, piyasa ortamının oluşturulması, serbest para akışı, özel sektörün gelişimi için uygun şartların oluşturulması ve devlet tekelinin kaldırılması ya da sınırlandırılmasıdır. Demokratik, serbest piyasa odaklı büyük bir ülke olarak Polonya Avro-Atlantik organizasyonlarında aktif bir rol oynamaktadır.

1.1. Coğrafi Konum

Yaklaşık 312 bin kilometrekarelik yüzölçümü ile Avrupa'nın 10. dünyanın 69. büyük ülkesi olan Polonya, Orta Avrupa'da batıda Almanya, güney batıda Çek Cumhuriyeti, güneyde Slovakya, kuzey doğuda Rusya ve Litvanya, doğuda Beyaz Rusya, güney doğuda Ukrayna ve kuzeyde Baltık Denizi'ne komşudur. Ülke genellikle düz ovalardan oluşmakta olup, güney kıyısı boyunca da dağlar sıralanmaktadır. Polonya'nın (lehçe: Polska) resmi adı Polonya Cumhuriyeti, dili Lehçe, para birimi ise Zloty'dir. Başlıca şehirleri; başkent Varşova, Krakow, Lodz, Wroclaw, Poznan, Gdansk'tır. Ülke 16 idari bölgeden (voyvodalık) oluşmaktadır.

1.2. Siyasi ve İdari Yapı

17. yüzyılda Avrupa'nın en güçlü devletlerinden biri olan Polonya 18. yüzyılda giderek zayıflamaya başlamış olup, bu zayıflıktan yararlanan Rusya, Avusturya ve Prusya tarafından 1772-1795 yılları arasında paylaşılarak Avrupa haritasından silinmiştir. Bu tarihten sonra Polonya'nın tekrar bir devlet kurması ancak 1. Dünya Savaşı'ndan sonra 1918 yılında mümkün olmuştur. 1939 yılında Nazi Almanya'sı tarafından işgal edilen ülke, 2. Dünya Savaşı'nın bitmesinden sonra Doğu Bloğu ülkelerine katılmış, hatta bu ülkeler arasında kurulan Varşova Paktı 14 Mayıs 1955 tarihinde Polonya'nın başkenti olan Varşova'da imzalanmıştır.

Polonya'da komünist yönetim, 4 Temmuz 1989 tarihinde ülkede yapılan ilk serbest seçimlerde Solidarnosc (Dayanışma) Partisi'nin büyük bir zafer kazanması ile sona ermiştir. 1990 yılında Lech

Walesa Cumhurbaşkanı seçilmiş, Varşova Paktı'nın dağılması ve Sovyet ordusunun ülkeden çekilmesi ile Polonya'da Batı ile bütünleşme dönemi açılmıştır. Ülke 1990 yılında NATO'ya, 1 Mayıs 2004 tarihinde ise Avrupa Birliği'ne katılmıştır.

Ülkenin yönetim şekli cumhuriyettir. Yasama görevini üstlenen, 460 üyeli parlamento ve 100 üyeli senatodan oluşan ikili meclis, 4 yılda bir yapılan seçimle işbaşına gelmektedir.

Ülke 16 idari bölgeden (voyvodalık) oluşmaktadır. Wroclaw, Bydgoszcz/Torun, Lodz, Lublin, Gorzow Wielkopolski/Zielona Gora, Krakow, Varşova, Opole, Rzeszow, Bialystok, Gdansk, Katowice, Kielce, Olsztyn, Poznan ve Szczecin'dir. Bu idari bölgeler de 379 ilçe ve 2478 komünden oluşmaktadır.

1.3. Nüfus ve İş Gücü

2012 yılı verilerine göre, 18,6 milyon erkek, 19,9 milyonu kadın olmak üzere Polonya'nın nüfusu 38.5 milyondur. 25-54 yaş aralığı nüfusun % 43,8'ini oluşturmaktadır ve yaş ortalaması ülkede 39,5 olup erkekler için 37.9, kadınlar için ise 41.3'tür. Nüfusun % 60,9'u şehirlerde, % 39,1'i ise kırsal bölgelerde yaşamaktadır. Doğum oranı % 9,85, ölüm oranı % 9,89, bebek ölüm oranı % 7,22, doğurganlık oranı ise % 1,25 olan Polonya'da ortalama yaşam süresi ise 76,6 yıl olup erkekler için 72,7 yıl, kadınlar için 80,8 yıldır. Polonya nüfusu etnik özellikleri açısından incelendiğinde, Avrupa'daki en homojen halklardan biridir. Nüfusun % 98'inden fazlası Polonya kökenli olup, diğer etnik gruplar ise Alman, Ukraynalı ve Belaruslu'dur.

Yüksek işsizlik ve düşük istihdam, Polonya ekonomisinde büyük sorun yaratmaya devam etmektedir. 2000–2003 yılları arasında en yüksek seviyelerine ulaşan işsizlik genç ve nitelikli işgücünün yurtdışına göçü ile sonuçlanmış olup, resmi rakamlara göre 2 milyonu aşan kişi Batı Avrupa ülkelerine göç etmiştir. Bununla beraber, Polonya'nın AB üyeliği ile birlikte imalat sanayisine yönelik yabancı sermaye yatırımları ve AB fonlarıyla desteklenen kapsamlı alt yapı projeleri beraberinde yüksek büyüme hızları ve yeni istihdam imkânları yaratmıştır. Nitekim 2002 yılında % 20 olan işsizlik oranı 2010 yılında % 12'ye inmiş, Batı Avrupa'daki Polonyalı işgücünde yurda dönüş eğilimi başlamıştır. 2012 yılında ise işsizlik % 10 seviyesine gerilemiştir. Özellikle işgücü yoğun hizmet sektöründe artan üretim ve ekonomik büyüme, işgücü piyasasına olumlu katkıda bulunmuştur. 2014 Şubat ayı itibarıyla Polonya'da işsizlik oranı % 13,9 seviyesindedir.

1.4. Polonya'nın Üye Olduğu Uluslararası Kuruluşlar

Avrupa Birliği, Arctic Konseyi ACCT (Gözlemci), Australia Group, BIS, BSEC (Gözlemci), CBSS, CE, CEI, CERN, EAPC, EBRD, EIB, ESA (İşbirliği), EU, FAO, IAEA, IBRD, ICAO, ICC, ICCT, ICRM, IDA, IEA, IFC, IFRCS, IHO, ILO, IMF, IMO, IMSO, Interpol, IOC, IOM, IPU, ISO,

ITSO, ITU, ITUC, MIGA, MINURCAT, MINURSO, MONUC, NATO, NSG, OAS (Gözlemci), OECD, OIF (Gözlemci), OPCW, OSCE, PCA, Schengen Konvansiyonu, SECI (Gözlemci), UN, UNCTAD, UNDOF, UNESCO, UNHCR, UNIDO, UNIFIL, UNMIL, UNMIS, UNOCI, UNWTO, UPU, WCL, WCO, WEU (Ortak), WFTU, WHO, WIPO, WMO, WTO, ZC.

2. GENEL EKONOMİK YAPI

Polonya önemli ölçüdeki yüzölçümü, nüfus ve ekonomik potansiyeli ile orta büyüklükte bir Avrupa ülkesidir. GSYİH’de son yıllardaki artış nedeniyle dünya ekonomisindeki önemi ve payı yükselmektedir. Özelleştirme uygulamaları neticesinde, ülke Merkezi ve Doğu Avrupa Ülkeleri içerisinde en fazla doğrudan yabancı sermaye yatırımlarına konu olan ülke durumundadır. Polonya 1990’dan beri ekonomik liberalleşme politikaları izlemektedir. AB içerisinde 2008-09 ekonomik krizinde durgunluktan kaçınabilen tek ekonomi Polonya ekonomisidir. Son 5 yılda iyi performans sergilemesine rağmen 2012 ve 2013 yıllarında euro zone’da devam eden ekonomik zorluklardan dolayı Polonya ekonomisinin büyümesi yavaşlamıştır. Polonya’nın ekonomik krizden çok etkilenmeyişinin sebebi Avro Birliğine henüz dahil olmaması olarak kabul edilmektedir. Ayrıca ülkede bir tek sektöre ağırlık vermek yerine dengeli bir dağılım yapılmıştır. Ülkenin başlıca faaliyet alanları olarak, bankacılık, tarım, turizm, enerji sayılabilir. Polonya’nın 2016 yılında Avro para birimine geçmesi planlanmaktadır.

2.1. Bütçe

Tahmini rakamlara göre 2013 yılında Polonya’nın GSYİH’si 513.9 milyar dolara ulaşmış olup dünya sıralamasında 22. sırada yer almaktadır. Satın alma gücü paritesi ise 2013 yılı tahmini rakamlarına göre 814 milyar dolardır. Yine tahmini rakamlara göre 2013 yılı kişi başına düşen milli gelir 21.100 dolar olup dünya sıralamasında 69. sıradadır. 2012 yılında % 1,9 olarak gerçekleşen reel büyüme oranı 2013 tahmini rakamlarına göre % 1,3 olup dünya sıralamasında Polonya 165. sırada yer almaktadır. 2013 tahmini rakamlarına göre Polonya’da enflasyon oranı % 1 olup dünya sıralamasında 22. sıradadır. Polonya, Avrupa fonlarından en çok yararlanan ülkedir. 2007-2013 bütçe döneminde AB kaynaklarından Polonya’ya tahsis edilen kaynak 67 milyar Euro’dur. (2010 yılı ortası itibarıyla % 40’ı dağıtılmıştır). Ayrıca, 2007-2009 yıllarında öngörülen büyüme hedefinin üzerinde bir büyüme yakalandığından, 2011-2013 dönemi için 633 milyon Euro’luk ek kaynak da tahsis edilmiştir. Polonya, 2014-2020 yılları arasında Birliğin bütçesinden 105,8 milyar Euro alacaktır. Bu önlemler bilimsel araştırmalar ve araştırmaların ticarileştirilmesi, yol bağlantıları (otoyollar, ekspres yollar) girişimciliğinin geliştirilmesi, çevre dostu ulaşım (demiryolu, toplu taşıma araçları), ülkenin sayısallaştırılması (internet erişimi, e-devlet hizmetleri), sosyal içerikler ve mesleki faaliyetler gibi yatırımlara olanak sağlayacaktır.

2.2. Bankacılık

Polonya’da bankacılık sistemi Merkez Bankası, ticari bankalar ve kooperatif bankalarından oluşmaktadır. Polonya’da bankaların faaliyetleri, 1 Ocak 2008’e kadar mevduatın güvenliği ve bankacılık sektörünün istikrarı açısından Merkez Bankası bünyesindeki Bankacılık Denetleme Komisyonu tarafından takip edilmiş, söz konusu tarihten itibaren bu görev Başbakanlığa bağlı Mali Denetleme Otoritesi’ne devredilmiştir. Mali Denetleme Otoritesi sermaye piyasası, sigortacılık ve elektronik para transferi işlemlerini de kontrol etmektedir.

Polonya’nın AB üyeliğinden sonra, diğer AB üyesi ülkelerde lisansı haiz bankaların ilgili Polonya makamlarına bildirimde bulunmak kaydıyla şube açmaları imkanı ortaya çıkmıştır. Halen Polonya’da 48 ticari, 550’nin üzerinde kooperatif bankası ile 19 finans kurumu şubesi faaliyet göstermekle birlikte 10 büyük banka (National Bank of Poland, 1. PKO Bank Polski, 2. HSBC Bank Poland, 3. Bank Ochrony Srodowiska, 4. Bank Zachodni WBK, 5. Bank Gospodarstwa Krajowego, 6. BRE Bank SA, 7. Bank Millennium SA, 8. Bank Polska Kasa Opieki SA, 9. Dexia Kommunalkredit Bank Polska S.A., 10. Bank Pocztowy SA) bankacılık sistemine hakim durumdadır. Bankacılık sektöründeki başlıca yabancı yatırımlar ABD, İtalya, Almanya, Hollanda, Belçika ve İspanya kaynaklıdır.

Polonya’da faaliyette bulunan herhangi bir Türk bankası bulunmamaktadır. Ancak transferler ve firmalar arası akreditif işlemleri bankalarca muhabirlik ilişkileri çerçevesinde yürütülmektedir. Polonya bankacılık sistemi ve Polonya’da faaliyette bulunan bankalarla ilgili bilgilere Polonya Ulusal Bankası web adresinden (<http://www.nbp.pl>) ulaşılabilir. Dış ticarete akreditif, garantiler gibi bankacılık işlemlerinin kullanımı düşüktür. Polonya’da yerleşik bir Türk bankasının bulunmaması kazanç transferi işlemlerinin gerçekleştirilmesi hususunda sıkıntı yaratmaktadır. Türkiye ile Polonya arasında muhabir bankacılık işlemlerinde sıkıntı yaşanmaktadır, transfer işlemleri yüksek maliyetli ve zaman alıcıdır. Artan ikili ticaret hacminin bir gereği olarak muhabir bankacılık işlemlerinin geliştirilmesi gerekmektedir. Polonya Merkez Bankası iskonto oranı % 4,25, ticari banka faizli kredi oranı ise % 6,9’dur.

- 1- *Bankalarda Hesap Açtırılması:* Polonya’da Kurulu şirketler, bankalarda, yerel ve yabancı para cinsinden hesap açtırabilir.
- 2- *Döviz Alım Satımı:* Polonya uyrukluların yabancı para bulundurmaları, satın almaları, dövizle ticaret yapmaları ve yurt dışına döviz çıkarmaları serbesttir. Yabancılar da aynı şekilde bankalar ve döviz bürolarından (kantör) serbestçe döviz alıp satabilirler.

- 3- *Yurtdışına Kar Transferi:* Polonya'da mukim olanların, mukim olmayanlara yapacakları 10.000 Euro'nun üzerindeki transferleri bankalar vasıtasıyla yapmaları gerekmektedir. Polonya'da mukim olmayanların vergiye tabi kazançlarını Polonya dışına transfer edebilmeleri için, vergi ofislerinden alacakları bir belgeyi sunmaları zorunludur.

2.3. Tarım ve Hayvancılık

GSYİH'nin % 4'ü tarım sektörü tarafından oluşturulmaktadır. Ancak, tarım kesiminin ülkedeki sosyal ve politik ağırlığı devam etmektedir. İşgücünün % 15'i tarım kesiminde istihdam edilmektedir. Ortalama tarımsal işletme büyüklüğü 8,2 hektardır. Aile işletmelerinin 1/3'ü kendi ihtiyaçları için üretim yapmaktadır.

Polonya, Rusya ve Ukrayna hariç tutulduğunda tarımsal alan büyüklüğü açısından Avrupa'nın 3. büyük ülkesidir. Toplam tarım arazisi büyüklüğü 18,4 milyon hektar olup, ülke yüzölçümünün % 61'ini oluşturmaktadır. Toplam tarım arazisinin % 76'sını ekilebilir alanlar (14,1 milyon hektar), % 12,9'unu çayır ve meralar (4 milyon hektar) ve % 0,9'unu meyve bahçeleri (0,3 milyon hektar) oluşturmaktadır.

Polonya bazı tarımsal ürünlerin üretiminde Avrupa ve dünyada önemli üretici konumundadır. Elma üretiminde Avrupa'da birinci; üzüm, çavdar, ahududu üretiminde Avrupa ve dünyada ikinci sırada yer almaktadır. Diğer taraftan, patates, çilek, soğan, şeker pancarı, buğday, süt, domuz eti üretiminde Avrupa'da ve dünyada ilk on sırada yer almaktadır.

Tarım arazisinde en verimli topraklar ülkenin güney ve batı bölümlerinde bulunmaktadır. Bu bölgelerde buğday ve mısır üretimi ağırlıklıdır. Ülkenin orta, kuzey ve doğu bölümlerinde çavdar ve patates üretimi ile hayvancılık yaygındır.

Yüksek miktardaki ucuz yem stoklarına rağmen, hayvancılık üretimi tatmin edici düzeyde bulunmamaktadır. Polonya'daki hayvancılık esas olarak domuz ve sığır üretimine dayalıdır.

2.4. Sanayi

Polonya sanayisi siyasi ve ekonomik rejimin değiştiği 1990 yılından itibaren köklü bir yeniden yapılanma sürecine girmiş, komünist rejim zamanından kalma eski teknoloji ve devlet desteği ile ayakta durabilen madencilik, demir-çelik, gemi inşa ve demiryolu ekipmanı gibi ağır sanayi işletmeleri zaman içerisinde kapanmış veya el değiştirmiş, imalat sanayi AB ile bütünleşme süreci içerisinde ve büyük ölçüde yabancı sermaye desteği ile otomotiv, elektronik, dayanıklı tüketim malzemeleri ve gıda sanayi gibi ihracat odaklı hafif endüstrilere yönelmiştir.

Polonya'nın demir-çelik üretimi ülkenin güneyindeki Silezya ve Krakow civarındaki modernize edilmiş tesislerde yapılmakta ve ağırlık olarak otomotiv, gemi inşa ve alt yapı inşaatlarına

POLONYA ÜLKE RAPORU (NİSAN, 2014)

girdi sağlamaya yönelik olarak faaliyette bulunmaktadır. Fiat ve GM firmalarının Silezya’da, Volkswagen firmasının Poznan kentinde üretim tesisleri bulunmakta olup, binek otomobil ve hafif ticari araç üretimi yıllık yaklaşık 1 Milyon adet civarındadır. Polonya’nın başta dizel motor üretimi olmak üzere, otomotiv sektörünü destekleyen ve yabancı sermaye ağırlıklı güçlü bir yan sanayi bulunmaktadır. Benzer bir eğilim tüketici elektroniği için de söz konusu olup, Polonya, AB’nin en büyük LCD ekran üreticisi ve ikinci büyük elektrikli ev aletleri üreticisi haline gelmiştir. Dell, LG, Sharp, Funai, Toshiba, Elektrolux, Bosch, Indesit ve Whirlpool gibi büyük uluslararası firmalar üretimlerini Polonya’ya kaydırmışlardır.

Polonya’nın havacılık sanayi köklü bir geçmişe sahip olup, özellikle helikopter ve hafif uçak üretimine yönelik imalatı bulunmaktadır. Orta ve küçük ölçekli çok sayıda firma uluslararası havacılık sanayine aksam ve parça tedarik etmektedir. Kimya sanayi, sülfürik asit, sentetik elyaf, kaustik soda, sentetik boyalar ve kimyasal gübreler gibi çeşitli alanlarda hacimli üretim potansiyeline sahip olup, plastik ve türevleri önemli gelişme göstermiştir. Petro kimya sektöründe faaliyette bulunan halen devlet kontrolündeki büyük firmalar Plock ve Gdansk’taki rafinerilerde önemli kok ve petrol işleme potansiyeline sahiptir. Bu firmalar dünyanın pek çok ülkesinde petrol ve gaz sondajı yapmaktadırlar. Gıda işleme sanayi Polonya’nın büyümeye devam eden sektörlerindendir. Bu sektörün yarattığı katma değer 6 Milyar Dolar civarında ve GSYİH’nin % 6’sına karşılık gelmektedir.

2.5. Madencilik

Dünyanın en büyük kömür üreticilerinden biri olan Polonya’da madencilik ve taş ocakları sanayi üretiminin % 4,9’unu oluşturmaktadır. Taşkömürü toplam sanayi satışlarının % 2,8’ini ve sanayi istihdamının ise % 4,7’sini oluşturmaktadır. Polonya’daki temel madencilik ürünleri kömür, bakır, gümüş, çinko ve kurşundur. Avrupa standartlarında Polonya iyi kalite taşkömürü ve linyit üreticisidir. Polonya kömür endüstrisi aşırı kapasiteye sahip olup, devlet yardımlarıyla önemli ölçüde sübvansede edilmiştir. Üretilen kömürün 1/3’ü enerji amacıyla kullanılmaktadır. Madencilik verimliliğini artırmak için yeniden yapılanma gereklidir. Polonya’nın bakır ve gümüş madenleri işleme kompleksi KGHM, Polska Miedz adlı özel firma tarafından işletilmekte olup, dünyanın en büyük dokuzuncu büyük bakır ve üçüncü en büyük gümüş üreticisi konumundadır. Polonya’da yılda 533.000 ton bakır, 1.215 ton gümüş üretilmektedir. Üretimin tamamına yakını Asya ülkelerine ihraç edilmektedir.

2.6. Enerji

Ülkede 52 termik santral ve 20 güç santrali bulunmaktadır. Polonya ihtiyacı olan doğal gazın % 30’unu, petrolün ise ancak % 3,8’ini üretebilmektedir. Yıllık elektrik üretimi 162 TWh civarındadır. Yerli elektrik üretimi, talebin % 97’sini karşılamaktadır. Polonya’nın elektrik enerjisinin % 95’i kömüre dayalı santrallerden sağlanmaktadır. Kalan santraller ise doğal gaz ile çalışmaktadır. Doğal gaz

esas olarak Rusya Federasyonu'ndan ithal edilmektedir. Rusya'dan ithal edilen doğal gaz 10 milyar m³ olan tüketimin % 70'ini karşılamaktadır. Hükümet doğal gaz alımı için Danimarka ve Norveç ile de anlaşma imzalamıştır. Polonya, Orta Asya ve İran doğal gazının Avrupa'ya taşınmasına yönelik Nabucco projesiyle de yakından ilgilenmektedir.

Polonya'nın yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelik yatırımları artarak devam etmekte olup, toplam enerji tüketimi içindeki payı 2010 yılında % 7,5 olan yenilebilir enerji payının, 2020 yılında ise % 15'e çıkartılması hedeflenmektedir. Bu amaçla, Polonya hükümeti 2020 yılına kadar ülkede 2.500 biyogaz tesisi kurulmasına dair bir program başlatmıştır. Rüzgar enerjisine yönelik çok sayıda yabancı sermayeli yatırım bulunmaktadır. Ayrıca Polonya hükümeti, 2020 yılından önce nükleer enerji üretimine geçileceğini açıklamıştır. Bu bağlamda, iki nükleer santral inşası planlanmaktadır.

2.7. İnşaat

Polonya'da faaliyet gösteren inşaat firmalarının çoğu özelleştirilmiştir. Varşova, Poznan, Gdansk gibi büyük şehirlerdeki yeni otel, ofis, konut inşaatları, inşaat sektöründe büyük bir iş imkanı meydana getirmiştir. Bu eğilim diğer şehirlerde daha az olmuştur. Yabancı inşaat firmaları Polonyalı firmalarla ortaklıklar oluşturmuştur. Çimento endüstrisi yabancı yatırımcıların ilgisini çekmiş ve 1990'lı yılların ortasında özelleştirilmiştir. Yeni konut için büyük bir talep mevcut olup, söz konusu talebi ise ekonomik genişleme neticesinde halkın gelirlerindeki artış oluşturmaktadır. Ayrıca, Polonya inşaat hizmetlerinde önemli bir ihracatçı konumundadır.

2.8. Turizm

Son yıllarda ekonomik durumun iyileşmesi ve havayolu seyahat ücretlerinin düşmesi ile beraber Polonya'ya gelen turist sayısında ciddi artış görülmektedir. Polonya'yı hem iş hem alışveriş amacıyla ziyaret eden en büyük iki yabancı grup, Almanlar ve Çeklerdir. Turist altyapısı ise özellikle başkent Varşova'da olmak üzere en önemli turizm merkezlerinde (Krakov, Zakopane, Baltık Kıyıları) hızla gelişmeye başlamıştır. Yılda yaklaşık 11 milyon turist ülkeyi ziyaret etmektedir.

2.9. Ulaştırma ve Telekomünikasyon

Haberleşme altyapısı son yıllarda önemli ölçüde gelişme göstermiştir. Uluslararası haberleşme imkânları büyük şehirlerde etkili olmasına rağmen özellikle kırsal kesimde yetersiz kalmaktadır. Bu olumsuzluk ise mobil telefonların yayılması ile giderilmeye çalışılmaktadır. Polonya'da sabit hatlı telekomünikasyon için 96 firma faaliyette olup, 10,3 milyon sabit hatlı telefon abonesi bulunmaktadır. Piyasanın yaklaşık % 85'i ulusal operatör olan Telekomunikacja Polska SA'nın elindedir. Sektördeki diğer operatörler Netia, Dialog ve Tele 2 olup, piyasanın % 11'ini oluşturmaktadır.

Polonya mobil telefon piyasasının büyüklüğü 6,390 milyon dolar civarındadır. 2006 yılı sonunda faaliyete geçen P4 (Play) firmasının dışında, PTK Centertel (Orange), Polkomtel (Plus) ve Polska Telefonia Cyfrowa (Era) sektördeki diğer operatörlerdir. Ülkede 44,9 milyon mobil telefon aboneliği mevcuttur. Polonya’da 18,7 milyon internet kullanıcısı bulunmaktadır.

Telekomünikasyon sektörü, 3 Eylül 2004 tarihinden beri yürürlükte olan Telekomünikasyon Yasası ile düzenlenmektedir. Sektör, bu çerçevede, Elektronik İletişim Ofisi (www.en.uke.gov.pl) tarafından gözetim altında tutulmaktadır. Sektörde faaliyet gösterilebilmesi için, Telekomünikasyon İşletmeleri Siciline kaydolunması gerekmektedir.

Polonya, Avrupa kıtasındaki merkezi konumu ve AB’nin Doğu sınırında yer alması nedeniyle önemli ticaret güzergâhlarına sahiptir. Baltık kıyısındaki limanları Orta Avrupa’nın kuzey denizlerine açılımını sağlamaktadır. Polonya’nın AB üyeliğinden sonra ülkenin ulaştırma altyapısının AB ulaştırma sistemine entegrasyonu ve kentsel alt yapının (oto yol, hava limanları, tren yolu, liman ve kentsel dönüşüm) geliştirilmesine yönelik çok sayıda proje hazırlanmakta ve bu projeler için ihale süreci başlatılmaktadır. Söz konusu proje bedellerinin % 45’i AB fonlarından, kalan bölümü ise kamu-özel sektör ortaklığı ile finanse edilmektedir. AB, 2007-2013 bütçesinden bu husus için hibe olarak 19,5 Milyar Euro kaynak tahsis edilmiştir. Bu kaynağın yaklaşık 7 Milyar Euro’su kara yollarına, 5 Milyar Euro’su da demir yollarına tahsis edilmiştir.

Polonya’nın en büyük uluslararası hava limanı Varşova Frederic Chopin Hava Limanı olup, 60’ın üzerinde ülke ile doğrudan uçuş bağlantısı bulunmaktadır. Polonya’nın, 423.997 kilometrelik bir karayolu altyapısı bulunmaktadır. Karayollarının 763 kilometresi otoyol, 662 kilometresi ekspres yollardan oluşmaktadır. Polonya’da toplam demiryolu uzunluğu 23.420 kilometredir. AB’nin Rusya Federasyonu ve Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT) ülkeleriyle demiryolu bağlantısı Polonya üzerinden gerçekleştirilmektedir. Polonya Devlet Demiryollarının (PKP) ekspres yolcu eğilimleri, yüksek kaliteli hizmet sunmakta olup, Viyana, Prag, Berlin gibi komşu ülke şehirlerine ve Katowice ve Krakov gibi iç merkezlere de ulaşım sağlamaktadır. Ancak genel olarak ülkenin demiryolu ağı da modernizasyona ihtiyaç duymaktadır. Ülkede ulaşım hizmetlerini devlet tekeline kurtarma yönünde AB baskısı olmakla beraber, hükümet, demiryollarını stratejik önemi haiz sektörler arasında değerlendirerek bu alanda özelleştirmeye dikkatli yaklaşmıştır. Bu alanda uzun vadede ciddi yabancı yatırım gerçekleşmesi beklenmektedir. Ülkedeki en büyük limanları Gdansk, Swinovjskie ve Gdynia limanlarıdır. Gdansk limanından yıllık 21 milyon ton yük elleçlenmektedir. Polonya 118 gemilik ve 1.929 bin gross tonluk bir ticari filoya sahiptir. Karayolu ve havayolu taşımacılığı görece olarak artarken, demiryolu ve deniz taşımacılığının toplam taşımacılık içerisindeki payı azalmıştır. Taşımacılık sektörlerinin yük itibarıyla toplam içerisindeki payları şu şekildedir:

- Kara yolu taşımacılığı : % 79,0
- Demiryolu taşımacılığı : % 14,7
- Hava taşımacılığı : % 3,4
- Deniz taşımacılığı : % 2,9

Türk Hava Yolları (THY) ve Polonya Havayolları (LOT) tarafından haftanın her günü İstanbul-Varşova arasında seferler düzenlenmektedir. Ülke içi ulaşımında en yaygın olarak kullanılan araç trendir. Otobüslere göre daha ucuz ve hızlı olan trenler, çok yaygın bir istasyon ağına da sahiptir.

3. DIŞ TİCARET

Geçtiğimiz on yılda, Polonya dış ticarete dinamik bir büyüme kaydetmiştir. Polonya İstatistik Enstitüsüne göre 2001-2011 yılları arasında Polonya'nın ihracatı % 277, ithalatı ise % 202 (Polonya para birimine göre) oranında büyüme kaydetmiştir. HSBC'nin "Global Connections" raporunda da gösterildiği gibi önümüzdeki birkaç yıl içinde Polonya, ihracat büyümesinde liderliğini koruyacaktır. 2020 yılına kadar Polonya ihracatının yılda % 8-10 oranında büyüme göstereceği ve 10 yıl içerisinde ortalama büyümenin % 7 oranında olacağı tahmin edilmektedir.

Polonya Kralı'nın, Osmanlı İmparatorluğu'nun o zamanki başkenti Bursa'ya gitmesiyle başlayan, Polonya ve Türkiye arasındaki diplomatik ilişkilerin kuruluşunun 600. yıldönümü 2014 yılında kutlanacaktır. Türkiye, Polonya için ekonomik açıdan önemli bir ülkedir, aynı zamanda Polonya da 2012 yılında ihracat ve ithalat hacmi açısından 20. sırayı alarak Türkiye'nin ticareti üzerinde etki sahibidir. Polonya, Türkiye için stratejik bir ortak statüsünde değildir. Ancak siyasi ve ekonomik istişareler ve dönüşümlü olarak Ankara ve Varşova'da gerçekleştirilen, Polonya-Türkiye Ekonomi Bakanları toplantıları ile Türkiye-Polonya ekonomik ilişkilerinin geliştirilmesine önem verilmektedir.

3.1. Polonya'nın İhracat Partnerleri

Almanya (% 26), İngiltere (% 7), Çek Cumhuriyeti (% 6,5), Fransa (% 6), Rusya (% 5,2), İtalya (% 5), Hollanda (% 4,6) (2012).

Türkiye'den Polonya'ya İhraç Ettiğimiz Başlıca Ürünler

- Benzinli Binek Otomobiller (1500-3000cc)
- LCD Ekranlı Televizyonlar
- Kabuksuz Fındıklar
- Otomatik Çamaşır Yıkama Makineleri
- Minibüs/Otobüs
- Sentetik Liflerden Halılar
- Dokunmuş Tırtıl Mensucat
- T-shirt/Fanila/Atlet
- Demir ve Çelikten Radyatörler
- Dizel Motor Aksamı

3.2. Polonya'nın İthalat Partnerleri

Almanya (% 27,3), Rusya (% 12,2), Hollanda (% 5,9), Çin (% 5,4), İtalya (% 5,2), Çek Cumhuriyeti (% 4,3) ve Fransa (% 4,2)'dir (2012).

Polonya'dan İthal Ettiğimiz Başlıca Ürünler

- Taşıt Araçları İçin Dizel Motorlar
- Binek Otomobiller
- LCD Gösterge Tabloları
- Sığır Eti
- LCD Ekranlı Televizyonlar
- Biçerdöverler
- PVC (ilk hallerde)
- SBR Kauçuk
- Parfüm
- Otomatik Bilgi İşlem Makineleri
- Ekmeğe Sürülerek Yenen Kakaolu Ürünler

3.3. Türkiye'nin Polonya ile Olan Dış Ticareti

Tablo 1: Türkiye'nin Polonya ile Olan Dış Ticaret

Yıl	Düzy	İhracat (dolar)	İhracat (TL)	İthalat (dolar)	İthalat (TL)
2009	TR	1.322.218.428	2.042.167.377	1.817.093.055	2.900.274.782
2010	TR	1.504.280.239	2.257.420.288	2.620.956.488	3.931.332.923
2011	TR	1.758.251.720	2.957.928.079	3.496.188.822	5.859.075.209
2012	TR	1.853.699.805	3.336.968.859	3.058.078.420	5.507.151.293
2013	TR	1.898.183.358	3.604.846.029	2.900.274.782	5.476.000.292

Kaynak: TÜİK, 2013.

3.4. Türkiye-Polonya 2013 Yılı Ticaret Verileri

Tablo 2: Fasıllara Göre Dış Ticaret

Fasıl	Fasıl Adı	İhracat (\$)	İthalat (\$)
1	Canlı hayvanlar	133	9.868
2	Etler ve yenilen sakatat	0	24.271.868
3	Balıklar, kabuklu hayvanlar, yumuşakçalar ve suda yaşayan diğer omurgasız hayvanlar	11.697.058	70.630
4	Süt ürünleri, yumurtalar, tabii bal, diğer yenilebilir hayvansal menşeli ürünler	0	682.853
5	Diğer hayvansal menşeli ürünler (kıl, kemik, boynuz, fildişi, mercan, bağırsak, vb.)	479.136	0
6	Canlı ağaçlar ve diğer bitkiler, yumrular, kökler ve benzerleri, kesme çiçekler ve süs yaprakları	306.185	93.357
7	Yenilen sebzeler ve bazı kök ve yumrular	8.219.073	341.309
8	Yenilen meyveler ve yenilen sert kabuklu meyveler	79.188.229	1.229.088
9	Kahve, çay, Paraguay çayı ve baharat	4.344.663	830.638
10	Hububat	0	14.552
11	Değirmencilik ürünleri, malt, nişasta, inülin, buğday gluteni	167.367	957.666
12	Yağlı tohum ve meyveler, muhtelif tane, tohum ve meyveler, sanayide ve tıpta kullanılan bitkiler, saman ve kaba yem	2.051.067	75.816
13	Lak, sakız, reçine ve diğer bitkisel özsu ve hülasalar	799	293.577
17	Şeker ve şeker mamulleri	4.946.823	666.923
18	Kakao ve kakao müstahzarları	974.666	13.491.581
19	Hububat, un, nişasta veya süt müstahzarları, pastacılık ürünleri	5.555.401	42.957.001

20	Sebzeler, meyveler, sert kabuklu meyveler ve bitkilerin diğer kısımlarından elde edilen müstahzarlar	21.664.375	814.890
21	Yenilen çeşitli gıda müstahzarları (kahve hülusalari, çay hülusalari, mayalar, soslar, diyet mamaları, vb.)	2.924.826	7.124.771
22	Meşrubat, alkollü içkiler ve sirke	37.493	1.772.947
23	Gıda sanayinin kalıntı ve döküntüleri, hayvanlar için hazırlanmış kaba yemler	276.437	1.987.005
24	Tütün ve tütün yerine geçen işlenmiş maddeler	12.695.167	934.951
25	Tuz, kükürt, topraklar ve taşlar, alçılar, kireçler ve çimento	9.187.784	277.524
26	Metal cevherleri, cüruf ve kül	429.772	0
27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar	2.928.886	33.506.840
28	İnorganik kimyasallar, kıymetli metal, radyoaktif element, metal ve izotopların organik-anorganik bileşikleri	9.763.949	3.541.224
29	Organik kimyasal ürünler	738.017	86.461.659
30	Eczacılık ürünleri	7.428.758	8.458.729
31	Gübreler	1.128	2.011.967
32	Debbagatte ve boyacılıkta kullanılan hülusalari, tanenler, boyalar, pigmentler, vb, vernikler, vb, macunlar, mürekkepler	8.451.599	6.841.226
33	Uçucu yağlar ve rezinoitler, parfümeri, kozmetik veya tuvalet müstahzarları	10.638.279	89.230.904
34	Sabunlar, yüzey-aktif organik maddeler, yıkama-yağlama müstahzarları	16.847.709	53.670.094
35	Albüminoid maddeler, değişikliğe uğramış nişasta esaslı ürünler, tutkallar, enzimler	965.705	1.022.713
36	Barut ve patlayıcı maddeler, pirotekni mamulleri, kibritler, piroforik alaşımlar, ateş alıcı maddeler	0	1.330.547
37	Fotoğrafçılıkta veya sinemacılıkta kullanılan eşya	1.819.609	3.497
38	Muhtelif kimyasal maddeler (biodizel, yangın söndürme maddeleri, dezenfektanlar, haşarat öldürücüler, vb.)	3.027.021	5.326.520
39	Plastikler ve mamulleri	92.104.466	99.751.674
40	Kauçuk ve kauçuktan eşya	71.323.826	113.612.893
41	Ham postlar, deriler (kürkler hariç) ve köseleler	559.280	260.880
42	Deri-saraciye eşyası, eyer-koşum takımları, seyahat eşyası, el çantaları vb mahfazalar, hayvan bağırsağından mamul eşya	2.344.524	235.820
43	Kürkler ve taklit kürkleri, bunların mamulleri	1.332.548	611.830
44	Ağaç ve ahşap eşya, odun kömürü	1.748.905	16.806.038

45	Mantar ve mantardan eşya	54.384	4.453
46	Hasırdan, sazdan veya örülmeye elverişli diğer maddelerden mamuller, sepetçi ve hasırcı eşyası	0	836
47	Odun veya diğer lifli selülozik maddelerin hamurları, geri kazanılmış kağıt veya karton (döküntü, kırpıntı ve hurdalar)	0	3.887
48	Kağıt ve karton, kağıt hamurundan, kağıttan veya kartondan eşya	3.884.067	82.073.977
49	Basılı kitaplar, gazeteler, resimler ve baskı sanayiinin diğer mamulleri, el ve makina yazısı metinler ve planlar	215.051	2.200.016
50	İpek	67.309	0
51	Yapağı ve yün, ince veya kaba hayvan kılı, at kılından iplik ve dokunmuş mensucat	5.708.296	88.457
52	Pamuk, pamuk ipliği ve pamuklu mensucat	107.956.392	521.935
53	Dokumaya elverişli diğer bitkisel lifler, kâğıt ipliği ve kâğıt ipliğinden	149.854	322.398
54	Sentetik ve suni filamentler, şeritler ve benzeri sentetik ve suni dokumaya elverişli maddeler	46.493.434	4.604.619
55	Sentetik ve suni devamsız lifler	27.105.353	13.551.835
56	Vatka, keçe ve dokunmamış mensucat, özel iplikler, sicim, kordon, ip, halat ve bunlardan mamul eşya	19.421.958	1.603.725
57	Halılar ve diğer dokumaya elverişli maddelerden yer kaplamaları	31.232.813	324.297
58	Özel dokunmuş mensucat, tuftedilmiş dokunabilir mensucat, dantelâ, duvar halıları, şeritçi ve kaytancı eşyası, işlemler	30.818.103	58.796
59	Emdirilmiş, sıvanmış, kaplanmış veya lamine edilmiş dokunabilir mensucat, dokunabilir maddelerden teknik eşya	10.239.261	1.501.527
60	Örme eşya	25.481.754	879.314
61	Örme giyim eşyası ve aksesuarı	191.012.275	1.922.549
62	Örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarı	112.353.465	6.404.988
63	Dokunabilir maddelerden hazır eşya, takımlar, kullanılmış giyim ve dokunmuş diğer eşya, paçavralar	17.479.441	1.193.434
64	Ayakkabılar, getrler, tozluklar ve benzeri eşya, bunların aksamı	2.767.297	873.773
65	Başlıklar ve aksamı (şapka, kasket, koruyucu başlıklar vb.)	213.626	898.652
66	Şemsiyeler, güneş şemsiyeleri, bastonlar, iskemle bastonlar, kamçılar, kırbaçlar ve bunların aksamı	0	20.994
67	Hazırlanmış ince ve kalın kuş tüyleri ve bunlardan eşya, yapma çiçekler, insan saçından eşya	4.428	53.386

68	Taş, alçı, çimento, amyant, mika veya benzeri maddelerden eşya	3.601.125	9.056.845
69	Seramik mamulleri	3.298.277	7.030.338
70	Cam ve cam eşya	16.717.356	23.746.147
71	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası, metal paralar	19.003.434	3.993.828
72	Demir ve çelik	11.001.211	55.616.366
73	Demir veya çelikten eşya	85.278.326	30.573.405
74	Bakır ve bakırdan eşya	20.758.861	144.852.694
75	Nikel ve nikelden eşya	2.573	4.482
76	Alüminyum ve alüminyumdan eşya	69.316.569	8.800.265
78	Kurşun ve kurşundan eşya	205.988	62.197
79	Çinko ve çinkodan eşya	362.811	1.265.869
80	Kalay ve kalaydan eşya	362.811	0
81	Diğer adi metaller (tungsten, molibden, tantal, magnezyum, kobalt, bizmut, kadmiyum, vb.), sermetler, bunlardan eşya	0	1.028
82	Adi metallerden aletler, bıçakçı eşyası ve sofa takımları, adi metallerden bunların aksam ve parçaları	1.864.802	23.386.439
83	Adi metallerden çeşitli eşya (kilit, kasa, mobilya tertibatı, vb.)	12.433.038	8.018.196
84	Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	191.013.947	969.984.868
85	Elektrikli makine ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça- aksesuarı	194.033.678	368.220.809
86	Demiryolu vb hatlara ait taşıtlar ve malzemeler, bunların aksam-parçaları, mekanik trafik sinyalizasyon cihazları	71.482	1.503.378
87	Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	373.627.847	643.896.199
88	Hava taşıtları, uzay taşıtları ve bunların aksam ve parçalar	1.153.396	3.687.386
89	Gemiler ve suda yüzen taşıt ve araçlar	30.238	6.625.766
90	Optik, fotoğraf, sinema, ölçü, kontrol, ayar, tıbbi, cerrahi alet ve cihazlar, bunların aksam, parça ve aksesuarı	8.663.544	30.611.670
91	Saatler ve bunların aksam ve parçaları	270.616	732.174
92	Müzik aletleri, bunların aksam, parça ve aksesuarı	145.703	1.378
93	Silahlar ve mühimmat, bunların aksam, parça ve aksesuarı	818.308	0
94	Mobilyalar, yatak takımları, aydınlatma	11.671.973	65.065.625

	cihazları, reklam lambaları, ışıklı tabelalar vb, prefabrik yapılar		
95	Oyuncaklar, oyun ve spor malzemeleri, bunların aksam, parça ve aksesuarı	497.770	3.705.794
96	Çeşitli mamul eşya (hijyenik havlu, bebek bezi, kalem, çakmak, fermuar, fırça vb.)	3.013.821	33.241.209
97	Sanat eserleri, koleksiyon eşyası ve antikalar	15.229	31.328
99	Kişisel eşyalar, deniz ve hava taşıtlarına verilen kumanya ve malzeme (yakıtlar hariç)	192.272	0
Yıl Toplamı:		2.058.903.181	3.184.407.401

Kaynak: TÜİK, 2013.

3.5. TRC2 (Şanlıurfa-Diyarbakır) Bölgesi'nin Polonya ile Olan Dış Ticareti

Tablo 3: TRC2 (Şanlıurfa-Diyarbakır) Bölgesi'nin Polonya ile Olan Dış Ticareti

Yıl	Düzy	İhracat (Dolar)	İhracat (TL)	İthalat (Dolar)	İthalat (TL)
2009	TRC2	59.174	90.728	837.914	1.249.006
2010	TRC2	2.008.967	3.020.263	172.384	260.854
2011	TRC2	797.304	1.387.738	8.037.988	12.570.407
2012	TRC2	1.381.637	2.490.584	1.288.631	2.327.834
2013	TRC2	390.238	778.432	8.374	16.187

Kaynak: TÜİK, 2013.

4. YATIRIM ORTAMI

Polonya, yatırımlar ve iş geliştirmeler için çok uygun bir yerdir. Polonya'nın Avrupa'nın merkezinde, elverişli bir konumda bulunması, kıtanın batı ve doğusunda yer alan ülkeleri hedef alan girişimciler için mükemmel bir yatırım alanı olmasını sağlamaktadır. Uluslararası raporlar, Polonya'nın ekonomik ve politik dengesinin, eğitimli ve kalifiye işgücünün ve büyük iç pazarının altını çizmektedir. Küresel ekonomik kriz sırasında Polonya, konumunu sadece Orta Doğu Avrupa'da değil tüm kıtada korumuştur. Yabancı yatırımcılar sermayelerini, ekonomik kriz dönemlerinde güvenli bir sığınak olarak gördükleri Polonya'ya, Vistül Nehri üzerine yatırmaktadır. Polonyalıların misafirperverliği ve samimiyeti ile Polonya'nın kültürel varlıkları ve doğal zenginlikleri ise turistlerin ilgisini çekmektedir. Polonya, 38 milyonluk pazarıyla Avrupa Birliği üye ülkelerinin en büyüklerinden biridir. Avrupa'nın ana ulaşım ağlarının kesiştiği bir merkezde bulunması, malların tüm Avrupa ülkelerine ihraç edilmesine ve bu şekilde yarım milyar tüketiciye daha ulaşılmasına olanak vermektedir.

Küresel şirketler, Avrupa'daki yeni yatırımları için genellikle Polonya'yı seçmektedir. 2013 yılı Bloomberg sıralamasına göre, Polonya, Orta ve Doğu Avrupa bölgesinde ticaret yapmak için en iyi ülke olarak belirlenmiştir. FDI Intelligence raporuna göre de, Çin ve ABD'nin ardından Polonya, yatırım açısından dünya sıralamasında üçüncü sırada yer almaktadır. Ernst&Young'ın "2012 Avrupa Yatırım Çekiciliği Anketi" raporuna göre, önümüzdeki 3 yıl boyunca Polonya, Almanya'nın ardından Avrupa'nın yatırım açısından 2. cazip ülkesidir. Ernst&Young'ın uzmanları, istikrarlı makroekonomik durumun yanı sıra, nitelikli ve verimli çalışanlarına, samimi ticaret ortamına ve şeffaf ve yasal vergi sistemine dikkat çekmiştir. Dünya Bankası'nın "Doing Business 2013" raporuna göre Polonya, aynı çerçevede, AB'nin lider ülkesidir.

Polonya'ya 2011 yılındaki Doğrudan Yabancı Yatırımların getirisi 13,6 milyar Euro'dur (2010 yılına göre yaklaşık % 30 artmıştır). Özellikle otomotiv, araştırma ve geliştirme merkezleri, elektronik ve kimya sektörlerindeki yeni yatırım projelerinin sayısı sürekli artmaktadır. Polonya'da yatırım, giderek çalışanların entelektüel potansiyeli üzerine odaklı hale gelmektedir. UNCTAD (Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı), gelişmekte olan ülkelerde BPO tipi (İş Süreçlerinde Dış Kaynak Kullanımı) yatırım doğrultusunda en cazip yer sıralamasında Krakov 2. sırada yer almaktadır.

Polonya, yabancı firmalar için birçok yatırım teşviki sunmaktadır. Bu teşviklerden yararlanmak için 14 Özel Ekonomik Bölge'den birinde yatırımda bulunmak gereklidir. Özel ve ayrıcalıklı şartlarda ekonomik faaliyete başlamak için tahsis edilmiş olan Özel Ekonomik Bölgeler, yeni yatırımcılara çekici vergi indirimleri, istihdamda kolaylıklar ve iyi hazırlanmış yatırım yerleri sunmaktadır.

4.1. Ülkeler İtibari ile Yabancı Yatırımlar

Tablo 4: Ülkeler İtibari ile Yabancı Yatırımlar

Ülkeler	Milyon Euro	Pay (%)
Lüksemburg	1.945	25,88
Almanya	1.627	21,65
İtalya	1.020	13,57
Kıbrıs	843	11,22
İsviçre	510	6,79
Birleşik krallık	396	5,27
İsveç	343	4,56
Avusturya	327	4,35
İspanya	252	3,35
Portekiz	252	3,35

Kaynak: PAİİZ (Polish Information and Foreign Investment Agency), 2010.

4.2. Türkiye-Polonya Yatırım İlişkileri

17.12.2008 tarihi itibarıyla T.C. Varşova Büyükelçiliği kayıtlarına göre Polonya'da yaklaşık 150 Türk firması faaliyet göstermektedir. Bu firmaların büyük bölümü hazır giyim sektöründe, 2 tanesi yaş meyve-sebze alanında faaliyet göstermektedir. Diğer firmalar ev tekstili, kumaş ve döşemelik kumaş, mermer ve doğal taş, gıda, sabun, kauçuk conta vb. ürünlerin ülkemizden ithalatını yapmaktadır.

Polonya Enformasyon ve Yabancı Yatırım Ajansı (PAİZ) verilerine göre ise, Polonya'da Türk sermayeli şirket sayısı 103 olup, bu şirketlerin toplam sermayesi 90,7 milyon Zloti (yaklaşık 37,8 milyon Dolar) civarındadır.

T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığının verilerine göre 31.12.2010 tarihi itibarı ile Türkiye’de Polonya sermayeli 68 firma faaliyet göstermektedir. Bu firmaların büyük bölümü gayrimenkul faaliyetleri, motorlu taşıtlar, posta ve telekomünikasyon alanında faaliyet göstermektedir.

4.3. Türk Firmalarının Polonya Piyasasında Faaliyette Bulundukları Başlıca Sektörler

Türk firmaları doğrudan ihracat ve/veya Polonya’da temsilcilik açmak suretiyle müstakilen Polonya piyasasında aşağıdaki sektörlerde faaliyet göstermektedirler.

Kozmetik ürünleri (sabun, tıraş köpüğü): Türk ürünleri uygun kalite/fiyat olanakları sunmaktadır. Türk firmalarının istikrarlı bir tutunma politikası oluşturmaları gerekmektedir.

Konfeksiyon (bay-bayan hazır giyim): Türkiye’nin Polonya’ya ihracatının % 40’ını tekstil-konfeksiyon oluşturmaktadır. Ancak özellikle hazır giyimde Türk ürünleri pazar payını arttırmada zorluklarla karşılaşmaktadır. Perakende piyasasındaki yeni oluşumlar çerçevesinde zincir mağazalara hitap edecek şekilde pazarlama stratejileri geliştirmek, hatta doğrudan mağazacılığa girmek alternatif çözümler arasında yer almaktadır.

İnşaat Malzemeleri (seramik yer karoları, sıhhi tesisat, mermer): Gerek konut ihtiyacının fazlalığı gerekse altyapı projeleri inşaat sektörünü cazip kılmaktadır. İnşaat malzemeleri açısından ticari imkânlar sarf edilecek çaba ile orantılı olarak çok geniştir.

Beyaz Eşya ve Mobilya: Ciddi bir rekabetin bulunduğu sektörde Türk ürünleri fiyat avantajına sahiptir. Tanıtım ağırlıklı bir pazarlama politikası ile ihracat artırılabilir. Ayrıca yeni teknoloji ve modern tasarım tüketici açısından önem taşımaktadır.

Yaş Meyve-Sebze: Zamanında ulaşım ve kaliteli taze ürün sunma imkanına sahip firmalar için piyasada her zaman için rekabet imkanı bulunmaktadır.

Bunlara ek olarak ev tekstili (tül perde, havlu, bornoz, yatak çarşafı), mücevherat kategorilerinde Türk ürünlerinin fiyat ve kalite açısından büyük avantajı bulunmaktadır. Ayrıca ülkemizde üretilen araba markalarının Polonya’da da üretiminin bulunması otomotiv yan sanayimiz için önemli bir fırsattır. Zeytinyağı ve konsantre meyve sularının da önemli ihraç potansiyeli bulunmaktadır.

4.4. Polonya’da Yabancılar Tarafından Kurulabilecek Şirket Türleri

Polonya’da iş çevrelerinin faaliyetleri 2 Temmuz 2004 tarihli Ekonomik Serbesti Kanununa (Economic Freedom Act) dayanmaktadır. Yasa, iş kurma, işletme ve kapatma konularının yanı sıra kamu idaresinin görevlerini de tespit etmektedir.

Avrupa Ekonomik Alanını (European Economic Area-AEA olarak kısaltılacaktır) teşkil eden AB ve EFTA ülkelerinden gelen yabancılar (yabancı ifadesi Polonya vatandaşlığını haiz olmayan ve Polonya dışında ikamet eden kişiler ile Polonya dışında kayıtlı tüzel kişi ve birimleri ifade etmektedir), Polonyalı girişimcilerle aynı kurallara tabidirler. AEA dışından gelen yabancıların da aynı kurallara tabi olmaları aşağıdaki koşullara bağlıdır:

- Polonya topraklarında oturma izni alınması
- Polonya makamlarınca göçmen statüsü yahut ikameti için tolerans tanınması
- Geçici himayeden yararlanması

Diğer yabancılar, uluslararası antlaşmalarla başka türlü öngörülmedikçe, aşağıda belirtilen türde şirketler kurabilirler:

- Limited ortaklık (limited partnership)
- Limited anonim ortaklık (limited joint-stock partnership)
- Limited şirket (limited liability)
- Anonim şirket

Yabancılar bu türlerde kurulmuş şirketlere ortak olabilirler ve hisse satın alabilirler. Yabancı girişimciler, Polonya topraklarında şube ya da temsilcilik de tesis edebilirler. Ancak, bu tür yapılanma kapsamında müsaade edilen aktiviteler çok sınırlı kalmaktadır.

a) Limited Ortaklık: Ticari faaliyetlerini kendi adı altında yürütmek isteyen iki gerçek yahut tüzel kişi tarafından kurulabilmektedir. Şahıs ortaklığı olup, hukuki kişiliği haiz değildir. Şahıs veya kurumlar gelir vergisine tabi olup, ortakların vergilerini ayrı ödemeleri gerekmektedir. Şirket, Ticaret Kütüğüne (National Court Register-Krajowy Rejestr Sądowy) kayıt olmak durumundadır. Kayıt için müracaat vilayetlerde bulunan Ticaret Mahkemelerinin ilgili bölümlerine (Trade Register Division) yapılmaktadır.

b) Limited Anonim Ortaklık: Ticari faaliyetlerini daha geniş ölçekte yürütmek isteyen iki gerçek yahut tüzel kişi tarafından kurulabilmektedir. Şirket kurma için gerekli asgari sermaye tutarı 50.000 Zloti'dir (yaklaşık 16.000 Dolar). Şahıs ortaklığıdır. Hukuki kişiliği haiz değildir. Şahıs veya kurumlar gelir vergisine tabidir. Ortakların vergilerini ayrı ödemeleri gerekmektedir. Şirket, Ticaret Kütüğüne (National Court Register-Krajowy Rejestr Sądowy) kayıt olmak durumundadır. Yabancılar tarafından bu şirket türünün kurulabilmesi “karşılıklılık” ilkesine, başka deyişle şirket kuran yabancıların ülkesinde aynı imkânın Polonyalı girişimcilere de tanınıyor olmasına bağlıdır.

c) Limited Şirket: Bir ya da daha fazla gerçek ya da tüzel kişi tarafından iş yapma yahut Ticaret Kanununun izin verdiği faaliyetlerde bulunmak üzere kurulabilmektedir. Şirket hukuki kişiliği

haizdir. Şirket kurma için gerekli asgari sermaye tutarı 50.000 Zloti'dir (yaklaşık 16.000 Dolar). Şirket, görev ve borçlarından tüm mal varlığı ile sorumlu iken ortaklar sorumlu değildir. Şirket kurumlar gelir vergisine tabidir. Şirket, Ticaret Kütüğüne (National Court Register-Krajowy Rejestr Sądowy) kayıt olmak durumundadır. Limited şirket ortakları için Polonya vatandaşı veya yerleşiklik zorunluluğu bulunmamaktadır.

d) Anonim Şirket: Bu şirket türü büyük ölçekli ticari faaliyetler için uygundur. Şirket sermayesi hisse satışı yoluyla temin edilebilir. Yalnızca bir ortağı bulunan limited şirketler hariç bir ya da daha fazla kişi tarafından kurulabilmektedir. Şirket kurma için gerekli asgari sermaye tutarı 500.000 Zloti'dir (yaklaşık 161.000 Dolar). Şirket hukuki kişiliği haizdir. Şirket, borçlarından tüm mal varlığı ile sorumludur. Şirket kurumlar gelir vergisine tabidir. Şirket, Ticaret Kütüğüne (National Court Register-Krajowy Rejestr Sądowy) kayıt olmak durumundadır. Polonya'da sadece anonim şirketler Varşova menkul kıymetler borsasında hisse senetlerini işleme koyabilmektedir.

Yabancılarca şirket kurulması, yetkili kurumlardan müsaade alınması şeklinde bir prosedürü gerektirmemektedir. Ancak yasal bir kişinin yeni oluşturulacak "Joint Venture" şeklindeki ortaklığın başlangıç sermayesinin kendi payına düşen kısmı için nakdi olmayan cari varlıklarını (arsa, bina gibi) transfer etmek istemesi halinde Hazine Bakanlığı'ndan izin alınması gereklidir.

Diğer taraftan yabancılarca Polonya'da faaliyet göstermek mevcut şirketlerin hisselerinin satın alınması yöntemiyle de yapılabilir. Borsada kayıtlı şirketlerin hisselerinin satın alınması mümkün bulunmakta ayrıca borsada kayıtlı olmayanlar için kişisel müzakereler neticesinde işlemler tamamlanmaktadır. Yabancıların mevcut şirket sermayesi-hisselerine katılımı için minimum bir sınırlama olmadığı gibi üst sınır için de kısıtlama bulunmamaktadır.

Polonya’da Adım Adım Şirket Kurulumu

Adım 1- Şirketin hukuki statüsünün seçilmesi,

- Limited Şirket
- Anonim Şirket
- Yabancı işletmenin Polonya'daki temsilciliği

Adım 2- Resmi merkezin kurulması,

Adım 3- Şirket sözleşmesi veya şirket tüzüğü (anonim şirketin kurulması durumunda) imzalanması,

Adım 4- Ulusal Mahkeme Siciline Tescil İşlemleri İstatistik Numarasının (REGON), İstatistikler Başkanlığı tarafından tanımlanması ve vergi numarasının (NIP) tanınması (bu işlemler tek gışede yapılır),

Adım 5- Banka hesabının Polonyalı bir bankaya açtırılması,

Adım 6- Sosyal Güvenlik Kurumuna (Zakład Ubezpieczeń Społecznych - ZUS) başvuru yapılması,

Adım 7- Yapılan işlerin türü, yeri ve kapsamı konusundaki bilgilerin Devlet İş Müfettişliği'ne (Państwowa Inspekcja Pracy - PIP) intikal ettirilmesi,

Adım 8- Lisans, izin ve ruhsatların, yapılması öngörülen işlerin türüne bağlı olarak alınması,

Adım 9- KDV mükellefiyetinin yetkili Vergi Dairesine tescili.

5. RESMİ TATİL GÜNLERİ

Tablo 5: Ülkeler İtibari ile Yabancı Yatırımlar

1 Ocak	Yılbaşı Günü
6 Ocak	Katolik Yortusu
8-9 Nisan	Paskalya
1 Mayıs	İşçi Bayramı
3 Mayıs	Anayasa Tatili
7 Haziran	Katolik Yortusu
15 Ağustos	Meryem Ana’nın Cennete alınması
1 Kasım	Azizler Bayramı
11 Kasım	Bağımsızlık Günü
25-26 Aralık	Noel Bayramı

6. ZİYARET EDİLEBİLECEK YERLER

Polonya'nın ticari önem taşıyan şehirleri şunlardır:

Varşova şehri ülkenin endüstri merkezidir. Endüstriyel üretim yapılan pek çok fabrika ve şirketin burada yerleşkeleri bulunmaktadır. Ağır sanayi kollarında da üretim faaliyetleri yapılmaktadır. Şehirde bankacılık sektörü de gelişmiştir. Ayrıca turizm de dikkat çeken bir diğer sektördür.

Krakow, ülkenin ticari merkezidir. Ulusal ve uluslararası teknoloji firmaları da dahil olmak üzere pek çok farklı sektörde faaliyet gösteren şirketlerin burada merkezleri vardır. Ayrıca Krakow ülkenin bankacılık konusunda gelişmiş şehirlerindendir.

Lodz, bir tekstil merkezidir. Günümüzde tekstil endüstrisi üretimi düşüş göstermiş, orta ölçekli şirketler faaliyetlerini sonlandırmıştır ancak hala küçük firmalarda üretim devam etmektedir.

Wroclaw, ülkedeki özellikle elektronik alet üretiminin yapıldığı yerdir. Yüksek teknoloji merkezi olarak da konumlandırılan şehirde pek çok yerli ve yabancı şirketin, üretim ve Ar-Ge tesisleri bulunmaktadır.

7. POLONYA'DA DÜZENLENEN ÖNEMLİ FUARLAR

7.1. Milli Katılımda Devlet Desteği Olan Fuarlar

Fuar Adı	Yer- Tarih	Konusu	Web Sitesi
AUTOMOTIVE TECHNOLOGY FAIR	Poznan - Mayıs/Her Yıl	Otomotiv ana ve yan sanayi	http://http://ttm.mtp.pl
BUDMA	Poznan - Ocak/Her Yıl	İnşaat	http://budma.pl

7.2. Bireysel Katılımda Devlet Desteği Olan Fuarlar

Fuar Adı	Yer- Tarih	Konusu	Web Sitesi
AMBERIF	Gdansk - Mart/Her Yıl	Mücevher	http://www.mtgasa.com.pl
AUTOSTRADA POLSKA - International Fair for the Road Construction Industry	Kielce- Mayıs/Her Yıl	Yapı Teknolojileri ve Mak., İç Dizayn	http://www.targikielce.pl
EUROGASTRO	Varşova - Haziran/Her Yıl	Otel ve restoran ekipmanı, Gıda işleme ve paketlenme makineleri, Gıda	http://www.mtpolska.com.pl
EUROTOOL/ INTERTOOL	Krakov - Mart/Her Yıl	Metal işleme, kaynak teknolojisi	http://www.targi.krakow.pl
Fair of Shoes, Leather and Leather Goods	Poznan - Kasım/Her Yıl	Ayakkabı ve deri endüstrisi materyali ve teknolojisi	http://http://shoes.mtp.pl/

FARMA - International Agricultural Trade Fair	Poznan - Şubat/Her Yıl	Tarım, Ormancılık, Bahçecilik, Bağcılık, Balıkçılık ve Hayvan Yetiştiriciliği	http://www.mtp.pl
Home Decor (DOMEXPO)- Household Goods Trade Fair	Poznan- Haziran/Her Yıl	İç dekorasyon, ev gereçleri, havalandırma sistemleri, ısıtıcılar	http://www.mtp.pl
IFE Poland - International Food, Drink and Hospitality Trade Fair	Varşova - Mayıs/Her Yıl	Yiyecek ve İçecek; Otel ve Yemekçilik Ekipmanları, Mağaza Mefruşatı	http://www.montex.co.uk
LIGHT - International Fair for Lighting Equipment	Varşova - Mart/Her Yıl	Aydınlatma	http://www.lightfair.pl
Mach-Tool	Poznan - Mart/Her Yıl	Makine ev Ekipmanı	http://www.mtp.pl
PLASTPOL - International Fair of Plastics Processing	Kielce - Şubat/Her Yıl	Plastik ve Kauçuk İşleme Makineleri	http://www.targikielce.pl
POLAGRA-FARM - International Agricultural Trade Fair	Poznan - Ekim/Her Yıl	Tarım, Ormancılık, Bahçecilik, Bağcılık, Balıkçılık ve Hayvan Yetiştiriciliği	http://http://www.mtp.pl
POLAGRA-FOOD International Trade Fair for the Food Industry	Poznan - Şubat/Her Yıl	Yiyecek ve İçecek, Gıda İşleme ve Paketleme Makineleri	http://www.mtp.pl
SURFEX - Exhibition of Surface Treatment Technologies	Poznan - Şubat/Her Yıl	Yer Kaplama Uygulamalarına İlişkin Malzemeler	http://www.mtp.pl
Tex-Style (eski POZNAN FASHION DAYS) - Fair of Clothing and Fabrics	Poznan - Mart/Her Yıl	Hazır giyim, Moda, Tekstil, Kumaş, Aksesuar	http://http://fashion.mtp.pl/en

KAYNAKÇA

- DEİK (2014). Polonya Ülke Bülteni, http://www.deik.org.tr/KonseyIcerik/3563/B%c3%bclten_ve_Yay%c4%b1nlar.html#NotPublic, 10.04.2014.
- Dinamik KOBİ (2014). “Polonya”, <http://www.dinamikkobi.com.tr/ulke/65/polonya/>, 01.04.2014.
- Ekonomi Bakanlığı (2013). *Polonya Cumhuriyeti Ülke Raporu*, <http://www.ekonomi.gov.tr/upload/A8A5D5AA-D8D3-8566-45200A7233A45250/POLONYA-son.pdf>, 28.03.2014.
- İzmir Ticaret Odası (2013). *Polonya Ülke Bilgileri ve Türkiye İle İkili İlişkileri*, http://www.izto.org.tr/portals/0/ulke_bayraklari/polonya_2013.pdf, 21.03.2014.
- Polish Information and Foreign Investment Agency (2010). “Foreign Investors in Poland”, http://www.paiz.gov.pl/publications/foreign_investors_in_poland, 30.04.2014.
- T.C. Varşova Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği (2013). *Polonya'nın Genel Ekonomik Durumu ve Türkiye İle Ekonomik-Ticari İlişkileri*, Temmuz 2013, Varşova, <http://www.musavirlikler.gov.tr/altdetay.cfm?AltAlanID=368&dil=TR&ulke=PL>, 30.04.2014.
- Trading Economics (2014). “Polonya - İşsizlik Oranı”, <http://tr.tradingeconomics.com/poland/unemployment-rate>, 06.04.2014.
- TÜİK (2013). “Temel İstatistikler: Dış Ticaret”, <http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist>, 30.04.2014.
- USA CIA (2014). “The World Factbook, Poland”, <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/pl.html>, 04.04.2014.